

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: OM FORÆRINGER

Citation: Møller, Poul Martin: "OM FORÆRINGER", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 99.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller02val-shoot-workid58052/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

OM FORÆRINGER

Der hører en vis ufordærvet Ungdommelighed til, for at Mennesker skulle være i Stand til med gensidig Tilfredshed at kunne give og modtage Foræring. Giveren bruger Gaven som et Udtryk for sin Velvilje, og Modtageren glæder sig derover blot som et Venskabsstegn, uden at anstille den Betragtning, at han nu har paataget sig den Forpligtelse at gøre Gengæld. Der hører megen Natur eller fin Følelse til for at indse, at man ikke kan betale en saadan Venskabsytring uden ved at forskaane Vennen for en Genforæring. Den stolte Egoist finder sig trykket ved den falske Forestilling, at han ved at modtage Præsenten uden Gengæld er den underordnede i Forholdet og den, der skylder Taknemmelighed. Men der gives virkelig ingen Maade, hvorpaa han kan betale Vennens gode Villie, uden den at beholde Foræringen som en ren Foræring uden at gøre Forholdet til en Tuskhandel. Drev han sin Stolthed lidt videre, da indsaa han, at han gav fuld Gengæld ved at lade Giveren have den Fornøjelse, ubetalt at være Giver. Vil han endelig anslaa enhver ringe Foræring i Penge og hævne sig for den paatrængte Taknemmelighedsfølelse ved Likvidation, da betaler han godt med

ondt, hvis Giveren har den ringeste Anelse om, at Genforæringen er Tak for sidst, og at man ikke vil være ham forbunden. Og har denne slet ingen Formodning derom, da kan det jo heller ikke være nogen Beroligelse for Stoltheden.

Men i en meget raffineret Tid kan disse uskyldige Venskabsytringer næsten ikke mere finde Sted. Æresfølelsen er saa overdreven øm, og Bevidstheden om den Opmærksomhed, der gives og modtages i selskabelige Forhold, er saa fuldstændig, at Foræringes anses for Plager.

Ligesom et Mord i en raa Tidsalder frembringer een Blodhævn efter den anden, saaledes kan i en forfinet Tid en uskyldig Nytaarsgave drage en lang Strid med Foræringes efter sig. Modtageren eller Modtagerinden gemmer Tanken om Gaven i sit stille Sind og lurser lige saa listig paa Lejlighed til Gengæld som Blodhævneren, der passer Morderen op i en Hulvej. Den betalende maa indrette sin Betaling saa fint som muligt; det vil sjælden lykkes ham at forebygge den Tanke hos Modparten, at det var en gammel Regning, der blev opgjort.

Den Skik at give Foræringes maa i en Tid, hvor fast enhver Handling er beregnet, næsten rent udslettes af Listen over de selskabelige Fornøjelser og indskrænkes blot til en liden Familjekres. Men naar desuagtet en Sangviniker imellem lader sig henrive af en øjeblikkelig Tilskyndelse og giver en god Ven en ringe Foræring, da kan det aldrig bestaa med god Tone i Omgang at skrive det bag Øret. Man bør agte den Smule Uskyldighed, der endnu er tilbage i en alt for klog Tid; thi ellers er den med al sin Klogskab dog ikke klog nok.

TO FIGURER

I.

Jeg har en god Ven, som er en kærlig Ægte-
mand, men hvem Omstændighederne have bragt til
at være det. Hvo der med mig har kendt ham før
hans Ægteskab, har næppe uden Forundring set, at
hans Karakter har udviklet sig paa denne Maade. Jeg
mener ikke hermed, at han havde noget slet Hjærte-
lag, men han var meget uopdragen, og Menneskets
finere Følelser syntes at være ham temmelig ube-
kendte. Han hørte til de sunde og frodige Sønner
af rige Landmænd, som paa Grund af den Udsigt, de
have til en Gang uden egen Medvirkning at komme
til Velstand, fritages af ømme Forældre for al an-
strængende Beskæftigelse. Disse Naturmennesker til-
bringe deres Ungdom i en behagelig Frihed for al
Tvang, og denne deres Levemaade bidrager vist ikke
lidet til at give dem det fysiske Velgaaende, som
lægges for Dagen i deres blomstrende Ansigter; thi
uagtet den Frihed, hvori de vokse op, ikke sjælden
er fuldkommen Tøjlesløshed, fører den dog ikke til
de bedrøvelige Resultater, som en lignende Frihed i
store Stæder gjerne drager efter sig. Udsvævelsen,
hvor den finder Sted hos dem, gaar aldrig til nogen